

Stjernestund

Jeppes Bundsgaard

Livets skole

Slides på www.jeppe.bundsgaard.net/foredrag

Manchet: Livets skole

- Folkeskolens formålsparagraf lægger op til at vi skal uddanne elever der kan deltage i samfundslivet og skabe sig et godt og meningsfuldt liv. De faglige mål kan opleves som meget fjerne fra dette formål. Jeppe Bundsgaard præsenterer en måde at skabe en forbindelse mellem formål og fagenes konkrete trinmål, og han giver eksempler på hvordan det betyder at skolens undervisning kan være meget mere rettet mod elevernes nutidige og fremtidige liv end mod fagenes fortid.

Målet er dannelse?!

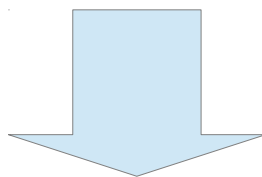
- ”Oplysning er menneskets udtræden af en selvforskyldt umyndighed. Umyndighed er manglende evne til at bruge sin forstand uden andres ledelse” (Kant)
- ”Almendannelse er i denne henseende ensbetydende med at få en historisk formidlet bevidsthed om centrale problemstillinger i samtiden og – så vidt det er forudsigeligt – i fremtiden at opnå den indsigt, at alle er medansvarlige for sådanne problemstillinger, og at opnå en beredvillighed til at medvirke til disse problemers løsnin” (Klafki 2001, p. 74)
 - Selvbestemmelsesevne
 - Medbestemmelsesevne
 - Solidaritetsevne

Målet er deltagelse?

- [Progressive samfund] tilstræber at forme de unges erfaringer således, at disse ikke skal reproducere de gældende vaner, men skabe bedre vaner, så det fremtidige voksne samfund er en forbedring der skyldes dem selv (Dewey 1916).

Traditionel curriculumudvikling: Fra formål til fag

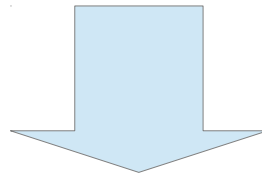
- Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.

- Formålet med undervisningen i faget dansk er at fremme elevernes oplevelse og forståelse af sprog, litteratur og andre udtryksformer som kilder til udvikling af personlig og kulturel identitet. Faget skal fremme elevernes indlevelsessevne og deres æstetiske, etiske og historiske forståelse.

Traditionel curriculumudvikling: Fra fag til trinmål

- Formålet med undervisningen i faget dansk er at fremme elevernes oplevelse og forståelse af sprog, litteratur og andre udtryksformer som kilder til udvikling af personlig og kulturel identitet. Faget skal fremme elevernes indlevelsessevne og deres æstetiske, etiske og historiske forståelse.

- Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at
 - læse sikkert og hurtigt med forståelse og indlevelse
 - beherske forskellige læseteknikker
 - afpasse læsemåde efter formål, genre og medie
 - fastholde det væsentlige af det læste i mundtlig og skriftlig form

Udfordringer

- Målet med skolen?
 - Dannelse
- Målet med de enkelte fag?
 - Hvad er forbindelsen?
- Trinmål
 - Hvorfor?
 - I hvilket omfang?

Et alternativ

- Det mest relevante spørgsmål en elev kan stille:
 - ”Hvad skal vi bruge det til?”
- Et gyldigt svar:
 - ”Du kan kan bruge det, når du skal...”
- Derfor:
 - Lad os tage udgangspunkt i de situationer eleverne står i og kommer til at stå i

Faser i en prototypisk situationsorienteret curriculumlogik

Faser i en prototypisk situationsorienteret curriculumlogik

Formål

- [...] derfor må uddannelsesinstitutionerne og de pædagogiske bestræbelser, der foregår der, åbne sig over for den virkelighed de lærende er en del af uden for skolen, åbne sig over for deres allerede eksisterende eller mulige erfaringer og kontroverser. Uddannelsesinstitutionerne og de pædagogiske bestræbelser må bevidst og målrettet – gennem grundige undersøgelser, projekter og praktiske forløb – opsøge denne virkelighed og sætte det, man har erfaret, til diskussion inden for skolens rammer
 - (Klafki 2001, p. 84).

Formål og mål

- Hvad vil vi med vores samfund og
- Hvordan vil vi opdrage de opvoksende generationer til at deltage i dette samfund
- Fem identiteter
 - Borger
 - Arbejder
 - Person
 - Æstetiker
 - Forbruger

Faser i en prototypisk situationsorienteret curriculumlogik

The missing link: Konkretisering gennem situering

- Menneskets liv foregår i en **sekvens af stadigt skiftende situationer**
- Situationer udgøres for os af
 - et eller flere geografiske **rum** evt. forbundet af teknologier og medier,
 - en konstellation af **primære** (materielle) **artefakter** og menneskelige **deltagere** som står i
 - komplekse historisk determinerede **relationer** til hinanden, og som
 - rammes ind af **sekundære** (konceptuelle, sociale) **artefakter**
 - regler, forventninger, typiske processer for handling og begivenheder
 - **mentale modeller** af situationen
- Situationer er **determineret** af **tidligere** og **forventede** senere situationer og af den samfundsmæssige og materielle **kontekst**.

Prototypiske situationer

- The world consists of a virtually infinite number of discriminably different stimuli. One of the most basic functions of all organisms is the cutting up of the environment into classifications by which non-identical stimuli can be treated as equivalent (Rosch et al.)
- En prototypisk situation er
 - en abstraktion som har konkret eksistens for os når vi skal håndtere udfordringer i stadigt nye situationer.
- *Recurrent situations, typified rethorical action* (Miller)
- Et analytisk begreb: En prototypisk situation er en grundtype-situation

Situationsanalyse

- Mål: udvælge og afgrænse prototypiske situationer
 - sociologisk og almendidaktisk analyse
- Tre delanalyser
 - a) udpegning af typiske identiteter,
 - b) udpegning af prototypiske situationer disse identiteter deltager i og
 - c) udpegning af udfordringer i disse prototypiske situationer.
- Fx: Ansigtsløs kommunikation
 - Arbejderen: Kommunikation mellem samarbejdspartnere via e-mail
 - Social kommunikation via skrift: Facing faceless faces

Prototypiske situationer med e-mail

- Konflikt om opgaven/rammerne/indsatsen osv.
- Tilrettelæggelse af arbejdet
- Vedligeholdelse af fælles forståelse
- mm.

Ansigtsløs kommunikation

- The producer and consumer only have one mode of communication, compared with face-to-face communication where a number of bodily (gestural, mimetic, proxemic, etc.) modes supplement, complement, or take the place of speech.
- E-mail promotes mono-modal asynchronous, multitopian communication
- Requires
 - the producer to be explicit and aware of the different possible interpretations of the text, and
 - the consumer to be constructive in interpretation, aware of the contexts of the text, and ready to ask friendly questions on the basis of his or her interpretations.
 - (Bundsgaard 2012)

Prototypiske situationer med mobilen

- At være fysisk ét sted og mentalt et andet
 - Anna er til festen fysisk – hører musikken og eksisterer for de andre, men de eksisterer (tilsyneladende) ikke for hende. Hun er mentalt et andet sted. Er Anna bænkevarmer?
 - Globe-Pendleren Thomas. Taler i telefon uafbrudt på vej til lufthavnen, i lufthavnen, i paskontrollen, i boardinglokalet osv.
- At være fysisk ét sted og mentalt til stede to steder halvt
 - Jf. Louises Berlintur: Hun er til møder med interessante mennesker og diskuterer interessante ting. Laptoppen er åben. Man kan jo lige tjekke sine mails... og deltage med et halvt øre i mødet
- At være mentalt et sted og fysisk et andet
 - En pige sms'er hele tiden til en dreng – som bliver drillet med det...
 - Ringe/sms'e for at kontrollere/deltage osv.
 - Overfuses af kammerats mor

Prototypiske situationer med mobilen II

- At være evigt på vej mod det andet sted
 - De store drenge som kommer ind til festen for at se om der sker noget – og sms-er for at høre hvad der sker de andre steder
- At være alene to steder på en gang
 - Sanne med mobilen klar... dobbelt ensom.
- At være fysisk ét sted og potentielt fysisk et andet
 - Peter og Kurt kommer op at toppes
 - Pludselig er Ahmed, Niels, Ajub, Mohammad, John og Ramish der også...
- At fastholde øjeblikket så stedet her også kommer til stede andre steder
 - Anne tager foto med mobilen

Summe

- Flere prototypiske situationer
 - Forbruger
 - Udarbejdelse af privatbudget
 - Borger
 - Diskussion af global opvarmning
 - Arbejder
 - Respons på rapport
- Hvad kendetegner disse situationer?
 - Hvilke udfordringer er der i disse?

Faser i en prototypisk situationsorienteret curriculumlogik

Udmøntning

- Hvilke af de identificerede prototypiske situationer er vigtige for de opvoksede samfundsborgere at kunne deltage i?
- Sociologiske og almendidaktiske argumenter, politiske beslutninger

Faser i en prototypisk situationsorienteret curriculumlogik

Kompetenceanalyse og læreplansdesign

- Fagdidaktiske analyser: Hvordan kan fagene bidrage med at udvikle kompetencer som sætter eleverne i stand til at håndtere udfordringer i udpegede prototypiske situationer?
- To faser:
 - Udpegning af artefakter af primær, sekundær og tertiær art der skal kunne håndteres for at deltage kompetent i en prototypisk situation.
 - Med hvilke metoder og med hvilken viden kan de enkelte fag og fagområder bidrage.

"E-mail-kompetencer"

- To participate with success in e-mail communication, it is important that the producer and consumer reach the following competences:
 - 1. Be able to perform textual analysis.
 - 2. Be able to perform contextual analysis.
 - 3. Be able to show empathy
 - as producer to imagine if the consumer might be hurt or angry because of the formulations, or how it could be misunderstood, and
 - as consumer to aim at constructive interpretations and constructively imagining what the absent face could have displayed while expressing the words.
 - 4. Value constructiveness and collaboration.
 - 5. Be capable of conflict management

Summe

- I forhold til jeres tidligere samtale
 - Udpeg af artefakter af primær, sekundær og tertiær art der skal kunne håndteres for at deltage kompetent i den prototypiske situation.
 - Med hvilke metoder og med hvilken viden kan de enkelte fag og fagområder bidrage?

Faser i en prototypisk situationsorienteret curriculumlogik

Didaktisk design

- Udgangspunkt i de prototypiske situationer som eleverne skal udvikle kompetencer til at deltage i
 - a) udpegning af hvordan aktiviteter i disse situationer kan lede til udvikling af kompetencer,
 - b) udpegning af hvilke artefakter der kan indgå i håndteringen af udfordringer i situationerne og
 - c) udpegning af hvordan faglige tilgange, metoder og viden kan bidrage til håndtering af artefakter i disse situationer

En situation

- Diskussion af klima-problemet
- Forudsætning:
 - Eleverne skal vide noget om klima
 - Eleverne skal have kendskab til positionerne i diskussionen
- Mål:
 - Eleverne skal blive mere nuancerede i deres holdning til klimaspørgsmålet
 - Eleverne skal udvikle deres kompetence til ansigtsløs kommunikation

Webparlament

Forside

Webhøring

Præsentation

Baggrund

Undervisning

Info

Klimaparlament

Denne hjemmeside er et undervisningsplatform, som er oprettet i forbindelse med et samarbejde mellem 7. klasse på Husum skole, Nordstrandskolen, Tommerup Skole og lektor ved Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Jeppe Bundsgaard. Samarbejdet er et tværfagligt projekt mellem naturfagene og dansk.

Mål:

At eleverne:

- Får udvidet deres naturfaglige viden om klima og løsningsmuligheder
- bliver bedre til at argumentere for holdninger på baggrund af viden
- kan formulere meninger på tale og skrift
- forholder sig til de særlige kendetegn ved kommunikation over nettet
- kan lytte til andres argumenter og indgå kompromisser
- møder og kommunikerer med andre unge fra andre dele af landet

Ide

- Flere klasser arbejder sammen via webben om at komme til klarhed over et emne, foreslå regler for eller ideer til fornyet praksis og fremlægge det for relevante personer.
- Alle elever har profiler – og derigennem identitet i det virtuelle rum – og adgang til social kommunikation
- Eleverne mødes som afslutning på projektet til en paneldebat

Tilrettelæggelse

- Der sker en grundig forberedelse før diskussionen på tværs går i gang (og undervejs).
- Der er konfliktpotentiale
 - Eleverne starter med at have for-imodholdninger
- Der er klare rammer for samarbejdet
 - Der er grupper for og imod hvert delemne i hver klasse
 - Der er formuleret tids- og organisatoriske rammer for debatterne

Tilrettelæggelse

- Der debatteres efter webhøringsformen med en ordstyrer
- Der er et produktmål
- Der er et fremlæggelsesmål
 - Fx paneldebat med deltagelse af lokalpolitikere, embedsmænd el.lign.

Webhøring

- Der er klare deadlines
- En forberedelse, fx i form af debatoplæg
- En ordstyrer
 - der ikke tildeler ordet, men samler op og lægger op til de kommende diskussioner
 - Hvem har sagt hvad, hvad er vi enige om, hvad er vi ikke enige om, hvad mangler vi at tale om.
- Det er meningen at deltagerne skal komme til enighed – eller være enige om at være uenige.
- Der skal produceres et fælles produkt

Doniia (Husum Skole 7.x)	34	Svar: Svar: Svar: Svar: VINDMØLLERNE SKAL UD!!!	22/01/2010 11:15	6
Line (Husum Skole 7.x)	189	Svar: Svar: Svar: Svar: Svar: VINDMØLLERNE SKAL UD!!!	22/01/2010 12:15	5
Doniia (Husum Skole 7.x)	34	Svar: Svar: Svar: Svar: VINDMØLLERNE SKAL UD!!!		
Line (Husum Skole 7.x)	189	Svar: Svar: Svar: Svar: VINDMØLLERNE SKAL UD!!!		
Doniia (Husum Skole 7.x)	34	Svar: Svar: Svar: Svar: VINDMØLLERNE SKAL UD!!!		
Line (Husum Skole 7.x)	189	: Svar: Svar: Svar: Svar: VINDMØLLERNE SKAL UD!!!		
Doniia (Husum Skole 7.x)	34	Svar: : Svar: Svar: Svar: Svar: VINDMØLLERNE SKAL UD!!!		
Claus neider	3	Nej tak til vindmøllerne		
Jesper (Husum Skole 7.x)	189	JA TAK TIL VINMØLLERNE!	21/01/2010 11:06	0
Frederikke Rasmussen	6	Til alle der er for!	21/01/2010 08:58	2
Jesper (Husum Skole 7.x)	189	Nogle skal jo ofre sig.	21/01/2010 10:18	1
Mads Petersen	189	Svar: Nogle skal jo ofre sig.	21/01/2010 13:02	0
Jesper Væring Nissen	15	Fra Ordstyreren III :-)	20/01/2010 22:25	0
Alexander	13	hmm.. vindmøller...	20/01/2010 12:37	2

ej Claus

Hvordan kan du være så sikker på at 20 % af Danmark bliver dækket af vindenergi er en myde? Det kan godt være at nogen, en eller anden uviden person, har skrevet det for at spille klog?!

Omkring 7% af verdens vindenergianlæg er installeret i Danmark. Det lyder måske ikke af meget, men målt på en anden måde er det mere end almindelig flot: De omkring 3.200 MW, der er installeret på dansk grund – heraf godt 400 MW offshore – dækker 20% af det samlede elektricitetsforbrug, hvilket er verdensrekord.

Gå selv ind og chek:

<http://www.globalwindpower.com/content/view/116/84/lang,dk/>

//Donia, Jesper og Habsa
ps. svar venligst!

Faglige muligheder

- Naturfaglighed
- Tværfaglighed.
 - Faglig læsning
- Genreskrivning
 - læserbrev, argumenterende tekster
- Samarbejde om skrivning af policy paper
 - Responsgivning, korrekturlæsning
- Skriftlig selvfremstilling

En ansigtsløs diskussion

- ”I skriver det som om at de mennesker der afliver kattene og hundene, nyder at pine dem inden de dør!
- Men ikke alle steder er det så slemt som det i skriver - I overreagerer!”

Og et svar...

- ”Nej vi overreagere overhovedet ikke.. Når det har været på fjernsyn er det nok rigtigt! Igår så vi også en film på nettet om dyremishandling sammen med den anden gruppe (den der er imod). Og de syntes også det var totalt synd... I kan finde det et sted på www.peta.net

Og foresten er jeres ikke meget bedre, for i skriver at mink og ræve ikke kan overleve i naturen... Det kan de sagtens... Der er da mange ræve i naturen som ikke er døde... Så kom igen!!!

Og i skriver også at de mennesker som er imod peldyravl ikke har tænkt på at de vil blive skudt i naturen... Men i har nok ikke tænkt på at dem der avler dem dræber dem på en mere smertefuld måde... Så endnu en gang kom igen!!!”

Demokratisk dialog!

- ”... Og vi skriver ikke "kom igen", for vi angriber nemlig ideén og ikke menneskene.”
- ”Dette projekt handler faktisk om at finde argumenter om sit emne, også selvom man er i en gruppe for noget, kan det jo godt være at man er imod det!

Det lyder som om at I bare vil have ret og ikke prøver at se emnet fra en anden side!

Tænk lige over det!”

Faglighed: Demokratisk dialog

- Fx: Udforskende samtale
 - All relevant information is shared
 - The group seeks to reach agreement
 - The group takes responsibility for descisions
 - Reasons are expected
 - Challenges are acceptable
 - Alternatives are discussed before a decision is taken
 - All in the group are encouraged to speak by other group members (Wegerif 2001: 123).

Kompetenceorienteret undervisning

- Undervisningen har fokus på
 - at eleverne skal udvikle kompetencer så de kan håndtere udfordringer i situationer i deres nutid og fremtid.
 - Ikke at de skal kende fagets fortid.
- Undervisningen er derfor mere initierende, understøttende, vejledende, udfordrende.

De 10 KOMPIS-bud

Hvad kendetegner kompetenceorienteret undervisning?

- Projektorienteret – ikke facitorienteret
- Et fagligt (projekt-)fællesskab
- Produkt med modtager
- Lærer planlægger efter mål og produkt (SMTTE)
- Tillid til eleverne
- Elevaktivitet og -ejerskab – motivation der kommer indefra
- Autentisk lærer-/elevkommunikation (vejlederrolle)
- Åbne opgaver: Læreren sætter rammer (deadlines, proceskrav, produktkrav, lærings- og faglighedskrav) og eleverne fylder dem ud
- Dialog- og undersøgende spørgsmålsorienteret undervisning
- Lærer og elever reflekterer over læringsmål og kompetenceudvikling

Summe

- I forhold til jeres prototypiske situationer – udtænk undervisningssituationer
 - a) diskuter hvordan aktiviteter i disse situationer kan lede til udvikling af kompetencer,
 - b) diskuter hvilke artefakter der kan indgå i håndteringen af udfordringer i situationerne og
 - c) diskuter hvordan faglige tilgange, metoder og viden kan bidrage til håndtering af artefakter i disse situationer

Faser i en prototypisk situationsorienteret curriculumlogik

Evaluering

- Hvor kompetent deltager eleverne i de praksisser undervisningen udgøres af
- Fokus på tegn på udvikling

Tegn på udvikling

- Findes i elevernes delprodukter
- Findes i elevernes aktive deltagelse
- Findes i elevernes egne formuleringer af deres egen udvikling
 - Logbog, portefølje, kompetenceudviklingsskema
- Test...?
 - Er kontekstløse
 - Men sammenlignelige...

Opsummering:

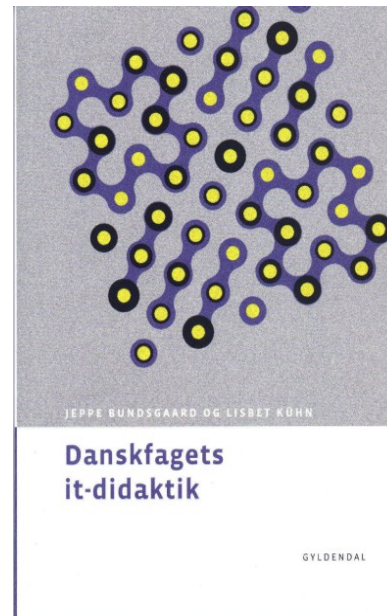
Faser i en prototypisk situationsorienteret curriculumlogik

Litteratur

- Facing faceless faces : Exploring the Necessity of New Competencies E-mail and Web Communication. / Bundsgaard, Jeppe. 1. udg. New York : Hampton Press; Incorporated, 2012. s. 55-73.
- The missing link - Prototypiske situationer som didaktisk kategori : En homage til Svein Østerud. / Bundsgaard, Jeppe. I: *Digital Kompetanse*, Vol. 6, Nr. Special_issue, 02.12.2011, s. 295-308.
- Hvad skal der ske i skolen? : Et bud på en prototypisk situationsorienteret curriculum-logik. / Bundsgaard, Jeppe ; Misfeldt, Morten ; Hetmar, Vibeke. I: *Cursiv*, Vol. 2011, Nr. 8, 2011.

Tak for nu

www.jeppe.bundsgaard.net
jebu@dpu.dk

Spørgsmål og kommentarer?